

PRESSENS
FAGLIGE UTVALG

PFU-SAK NR. 268 /17

KLAGER: NN
PUBLIKASJON: Varden (nett)
PUBLISERINGSDATO: 24.10.2017
STOFFOMRÅDE: Rettssak
SJANGER: Nyhetsartikkel
SØKERSTIKKORD: Tittelbruk, den samtidige imøtegåelsesretten, forhåndsdom, kildebruk og kontroll av opplysninger
REGISTRERT: 14.11.2017
BEHANDLET I PFU: 27.02.2018
BEHANDLINGSTID: 102 dager
KLAGEGRUPPE: Privatperson
PFU-KONKLUSJON:
HENVISNING VVPL.:
OMTALE/ANONYM.:
MERKNADER:

SAMMENDRAG:

Varden publiserte en artikkel på nett, **tirsdag 24. oktober 2017**, med tittelen «**Tapte ellevill strid: Fikk visepolitimesteren etterforsket for korrupsjon**», og ingressen:

«Kvinnen tapte en ellevill strid mot sin tidligere arbeidsgiver og sin egen advokat, men underveis fikk hun visepolitimesteren i Telemark etterforsket for korrupsjon.»

Artikkelen startet slik:

«Kvinnen saksøkte advokat Bjørn Nærum, som hun hadde brukt i en avskjedssak mot sin tidligere arbeidsgiver, for millionbeløp. Nå har Tønsberg tingrett frifunnet Nærum for alle vesentlige anklager, og kvinnen sitter igjen med nesten en halv million i advokatutgifter til sin egen og Nærums prosessfullmektig.»

Videre:

«Det er et foreløpig punktum på en fire år lang strid, som har gått gjennom tre rettsinstanser, politiet, Spesialenheten for politisaker, Statsadvokaten, Riksadvokaten, Datatilsynet, Arbeidstilsynet og Advokatforeningens disiplinærutvalg. – Dette har vært veldig lite moro veldig lenge, men nå er det en sak jeg ønsker å forbi gå i stillhet, er Bjørn Nærums eneste kommentar.»

Under mellomtittelen «Anmeldte «alle»» stod det:

«Underveis i saken anmeldte kvinnen politimester Rita Kilvær, tidligere visepolitimester (nå tingrettsdommer) Knut Kolloen, daværende visepolitimester Odd Skei Kostveit, påtaleleder Eva Sjøholt Sandvik og to etterforskere til Spesialenheten for politisaker. Hun så for seg en slags konspirasjon mellom politiet, advokatene og hennes tidligere arbeidsgiver, i etterforskning av en anmeldelse mot henne. Grovest var anklagene mot Kolloen, den tidligere visepolitimesteren ble beskyldt for korrupsjon. Kvinnen hevdet Kolloen hadde fått utført gratistjenester på båten sin av båtfirmaet hun var avskjediget fra.»

«Spesialenheten henla anklagene mot alle politifolkene, men korrupsjonspåstandene ble på grunn av sitt alvor etterforsket spesielt. Henleggelsen påklaget kvinnen til Riksadvokaten, som fullstendig renvasket Knut Kolloen.»

«- Denne saken er et tilbakelagt kapittel, jeg har ikke tenkt å bruke mer tid og krefter på den. Jeg henviser bare til Riksadvokatens vedtak, sier Knut Kolloen, i dag tingrettsdommer ved Nedre Telemark tingrett. I dommen fra Tønsberg tingrett hetter det at det er «ingen forhold som taler for en slik konspirasjon.»

Under mellomtittelen «Begynte med avskjed» stod det:

«Hele saken begynte med at kvinnen ble avskjediget fra båtfirmaet etter påståtte trusler mot den daglige lederen. De to skal ifølge dommen fra Tønsberg tingrett ha hatt et intimt forhold, som skar seg høylytt. Da Bjørn Nærum kom inn i saken hadde de gjensidig anmeldt hverandre for trusler, og dommen gjengir eposter der hun skriver at hun er lei av å «bli behandlet som dritt», og han svarer med at han kan få hennes rykte og ettermæle «ødelagt for all framtid».

«Advokat Nærum og motpartens advokat klarte å få til et forhandlingsmøte på tross av at konfliktnivået var så skyhøyt at den daglige lederen gikk i sinne fra møtet. Likevel klarte de å få til et forlik, som tilsynelatende begge parter aksepterte. Avskjeden ble trukket tilbake, kvinnen fikk si opp selv, og fikk 35.000 kroner i erstatning for tort og svie. Så skar alt seg igjen på grunn av uklarheter om et relativt lite beløp i lønn for uspesifiserte overtidstimer. Kvinnen mente hele forliket var brutt, og ville søksøke arbeidsgiveren. Hun mente arbeidsgiveren kom til å plage henne resten av livet.»

«Nærum saksøkte arbeidsgiveren. men stevningen ble avvist i to rettsinstanser som foreldet. Kvinnen ble idømt 25.900 kroner i saksomkostninger. Det har hun ikke betalt, men hvis hun betaler det er Nærum dømt til å erstatte det, fordi han som advokat ikke i tilstrekkelig grad hadde opplyst henne om risikoen for at det ville skje. Det har han også fått skrape for av Advokatforeningens disiplinærutvalg.»

«Kvinnens krav mot Nærum var svimlende mye høyere: 1.038.743 i erstatning for framtidig inntektstap, pluss 298.832 kroner i erstatning for forskjellige forhold. Retten går gjennom alle, og konkluderer med at Nærum er lite eller ingenting på bebreide for noe av det han er saksøkt for.»

«Blant summene hun ville ha erstattet er Nærums eget salær, på 18.750 kroner. Det konkluderer retten med at er et «moderat beløp», sett i forhold til kvinnens intense pågang på advokaten sin. Bjørn Nærum fikk, og svarte på, rundt 170 mailer fra kvinnen på ett år. Han utførte en rekke oppdrag i forhold til avskjedssaken og politietterforskningen mot henne, men ville ikke være med på anklagene mot de navngitte polititjenestemennene ved Telemark Politidistrikt. – Hele behandlingen både ved Spesialenheten og senere Riksadvokaten viser at denne anmeldelsen aldri skulle vært inngitt, heter det i dommen fra Tønsberg tingrett.»

«Retten mener Nærum, og motpartens advokat viste «gode forhandlingsegenskaper» ved i det hele tatt å få til en forliksavtale mellom kvinnen og den tidligere arbeidsgiveren. – På denne bakgrunn kan retten ikke se at det er noe å kritisere advokat Nærum for i relasjon til hans rådgivning under forhandlingene, og enda sikrere er det at hans rådgivning ikke kan karakteriseres som klart uforsvarlig, heter det i dommen fra Tønsberg tingrett.»

Til slutt stod det:

«Varden har ikke lykkes med å komme i kontakt med kvinnens advokat, Anna Therese Flatmo. De har en måned på seg til å avgjøre om de vil akseptere eller anke dommen fra Tønsberg tingrett.»

Artikkelen var illustrert med et bilde av advokaten og politimester:

«VANT FRAM: Advokat Bjørn Nærum var saksøkt av en klient, i en sak der også tidligere visepolitimester Knut Kolloen var anklaget for korrupsjon. Begge vant fram, Kolloen er renvasket av Riksadvokaten og Nærum er frifunnet for kravene fra den tidligere klienten.»

Artikkelen ble også lagt ut på Vardens Facebook-side dagen etter, **onsdag 25. oktober 2017**, med følgende oppdatering «**Kvinne på hevntokt**».

KLAGEN:

Klager er den omtalte kvinnen. Hun reagerer på hvordan artiklene ble presentert og vinklet på nett og på Facebook.

Klager viser til sakens faktum: Hun har stevnet sin tidligere advokat, på grunn av advokatens mange manglende avstand til påtalemyndighetene og advokatansvar: der oversittelse av søksmålsfrist var et vesentlig tema. Klager reagerer på at disse fakta ikke fremkommer i tittel/presentasjon.

Klager reagerer på at det i tittel/ingress i artikkelen står at hun tapte strid mot tidligere arbeidsgiver, noe som ifølge klager ikke stemmer: «Sannheten er at jeg aldri fikk prøvd noen sak mot tidligere arbeidsgiver, fordi advokat Nærum oversatt søksmålsfrist når stevningen til arbeidsretten ble sendt. Jeg har altså ikke tapt noen sak mot tidligere arbeidsgiver slik som Varden her skriver.»

Videre reageres det på tittelen på Facebook, «Kvinne på hevntokt», og klager skriver: «Dette er en overskrift som for meg føles som et hån som part av saken og som Varden ikke har noe

berettiget grunn eller dokumentasjon til å skrive.»

Klager tok kontakt med Varden før rettsaken startet, både skriftlig og muntlig, og mente avisen burde dekke saken. Ingen fra Varden kom. Hun reagerer på at Varden ikke har satt et kritisk søkelys på denne manglende avstanden mellom hennes tidligere advokat og påtalemyndighetene. Det vises også til en tidligere sak, og klager mener Varden ikke oppfyller sin samfunnsrolle.

Klager mener Varden har tatt side, og reagerer på artikkelens ensidige fokus, og mener det fremstår som et partsinnlegg. Hun mener avisen bevisst tilbakeholder opplysninger som kunne gitt den påklagede artikkelen et annet innhold og vinkling, og at det som fremkom under rettssaken, var noe helt annet enn hva som fremkom av dommen som Varden i denne reportasjen viser til. Klager mener dommen ikke gjenspeiler de faktiske forhold.

Hun mener også hun skulle hatt mulighet til å kommentere det som fremkommer i artikkelen, og da kunne hun dokumentert at flere forhold som omtales er ukorrekt. Men hun fikk ingen mulighet til dette, men i stedet ble motparten kontaktet. Klager mener Varden har misbrukt sin makt, til fordel for den «sterkeste» part.

Klager mener også at alle vet hvem hun er, og hvem denne saken dreier seg om, så at Varden hevder hun ikke er navngitt/identifisert spiller ingen rolle.

Klager reagerer også på at Varden publiserte artikkelen før dommen var sendt til henne og hennes advokat. Advokaten ble oppringt av Varden, med spørsmål om man ville anke denne dommen. Klager skriver: «Det fremgår av denne SMS at vi ikke fikk noe tilbud om å kommentere saken eller informasjon om at Varden da alt hadde publisert den, men kun spørsmål om jeg ville anke. Min advokat kunne ikke besvare noe spørsmål om vi skulle anke eller ikke, fordi vi da fortsatt ikke hadde mottatt noen dom. Denne dommen mottok vi først via post på formiddagen dagen etter, altså 25.10.2017. Når vi mottok dommen så hadde Varden hatt disse reportasjene på trykk i ca. et døgn.»

«At Varden på ingen måte tok kontakt vedrørende denne reportasjen før de offentliggjorde den, føles som et «overgrep» mot meg som part i denne saken. Måten Varden i tillegg omtaler meg på, oppleves svært krenkende og spesiell ut fra de faktiske forhold og den dokumentasjonen som finnes. En informasjon og dokumentasjon Varden kunne vært i besittelse av, hvis de uhildet hadde ønsket å dekke denne saken på en nøytral måte.»

Klager mener flere opplysninger i artikkelen er feil, spesielt omtalen av at hun og arbeidsgiver – før advokaten kom inn i bildet – hadde «gjensidig anmeldt hverandre for trusler». Klager skriver: «Dette er ikke korrekt. Jeg ber derfor om at Varden må dokumentere disse påstandene. Kan de ikke dokumentere dette, så tar jeg som en selvfølge at de må dementere det [...]».

Klager avslutter slik: «Jeg ber dere ut fra dette vurdere om Varden har opptrådt i henhold til de regler en avis skal følge når de uhildet skal dekke og offentliggjør saker av dette slaget? Er det greit at jeg som part av det de omtaler, ikke blir gitt noe tilbud om å kommentere eller dokumentere? Er det greit at Varden ikke kontrollerer de faktiske forhold før de setter ting på trykk? Er det greit å ha overskrifter som ikke viser hva saken egentlig handler om? Er det greit at de «håner» en part av en sak, slik som jeg opplever at Varden gjør i disse reportasjene? [...] Som enkeltmenneske så forfølger jeg disse forholdene mot advokat og politi, fordi jeg mener det er avdekket svært kritikkverdige forhold gjort av både politi og

tidligere engasjert advokat. Forhold som nå begynner å bli svært godt dokumentert. Varden er selvfølgelig ikke ansvarlig for at vi har politi og rettsvesen som ikke fungerer slik en burde forvente, men som uhildet media antar jeg de er forpliktet til å belyse en sak fra alle sider og det har de etter mitt syn ikke gjort i denne saken jeg her klager inn.»

Klager peker på følgende punkter i Vær Varsom-plakaten (VVP): 3.2, 4.1, 4.3, 4.4, 4.5, 4.13, 4.14, 4.15

FORSØK PÅ MINNELIG LØSNING:

Partene har vært i kontakt med sikte på å løse saken i minnelighet, uten at dette har ført fram.

TILSVARSRUNDEN:

Varden mener den ikke har brutt god presseskikk. Det påpekes innledningsvis at den påklagede artikkelen er et referat av en dom fra Tønsberg tingrett, noe avisen mener klart fremgår av artikkelen: «Den innklagede artikkelen er – i sin helhet – basert på opplysninger i dommen (som for øvrig er et dokument på 44 sider). Vi påpeker at det framgår av dommen at det er ingen begrensninger i adgangen til offentlig gjengivelse av denne.»

Varden forstår at klager har et annet syn på saksforholdet, men avisen kan ikke se at det å omtale en dom skulle være i strid med god presseskikk, «med mindre vår gjengivelse av dommen er feilaktig», noe Varden mener den ikke er. Varden mener også at en redaksjon må kunne omtale en dom uten å ha fulgt rettsaken, dersom avisen mener dommen har offentlig interesse. Det mener avisen at denne dommen har.

Varden mener artikkelens tittel og ingress er korrekt: «Selve utgangspunktet for artikkelen er et søksmål mot advokat Nærum. Det framgår også klart av saken at advokat Nærum saksøkte arbeidsgiveren på vegne av klager, men stevningen ble avvist i to rettsinstanser og klager ble dømt til å betale saksomkostninger. Det framgår også av saken at hun ikke har betalt dette, ettersom dette vil medføre at advokaten må erstatte beløpet «fordi han som advokat ikke i tilstrekkelig grad hadde opplyst henne om risikoen for at det ville skje» og at «det har han også fått skrape for av Advokatforeningens disiplinærutvalg». Det bør dermed være nokså åpenbart at klager har tapt en strid mot sin tidligere arbeidsgiver og sin egen advokat. At visepolitimesteren ble etterforsket for grov korrupsjon kan det ikke herske tvil om.»

Varden ser at det er mulig å diskutere formuleringen, «en ellevill strid», men skriver: «Dette er ingen objektiv størrelse, men når saken har vært innom tre rettsinstanser, politiet, Spesialenheten for politisaker, Statsadvokaten, Riksadvokaten, Datatilsynet, Arbeidstilsynet og Advokatforeningens disiplinærutvalg, anmeldelser av politimester, to visepolitimestere og to etterforskere og søksmål mot tidligere arbeidsgiver, mener vi at denne karakteristikken er betimelig».

Varden mener også klager leser avsnittet feil, og at hun leser det som om klager og advokaten hadde gjensidig anmeldt hverandre for trusler. Varden mener imidlertid at avsnittet må leses i sammenheng med avsnittet over, som viser til klagers tidligere arbeidsgiver.

Når det gjelder imøtegåelseskravet, skriver Varden at dette «normalt ikke utløses i omtale av rettsavgjørelser». Varden viser blant annet til PFU-sak 152/17, «fordi partene normalt kommer til orde i rettsreferatet». Avisen mener partenes syn er omtalt i den innklagede artikkelen: «Ettersom artikkelen i sin helhet er en omtale av dommen, kan vi derfor og heller ikke se at de øvrige punktene i VVP, som klager anfører, kommer til sin anvendelse.

Det påpekes at klager er ikke identifisert i artikkelen, men det er advokat Nærum og visepolitimester Kolloen, og det var derfor naturlig å be disse om en kommentar til saken. Avisen skriver: «Ingen av dem kan anklages for å være videre snakkesalige, for å bruke et folkelig uttrykk. Ikke noe av det Nærum eller Kolloen sier i saken utløser rett til samtidig imøtegåelse eller tilsvarende, slik vi vurderer det, og dette utløser heller ingen plikt til å intervju andre parter i saken, herunder klager.»

Videre: «Det er selvsagt alltid interessant og nødvendig å undersøke hvorvidt en dom er rettskraftig eller ei og hvordan partene stiller seg dommen. Nettopp derfor kontaktet vi klagers advokat. Til dags dato har ikke klagers advokat besvart vår henvendelse. At vår henvendelse ikke er besvart eller om en dom er rettskraftig er imidlertid ikke til hinder for å omtale den, såfremt dette framgår klart av saken – noe det også gjør i dette tilfellet.»

Når det gjelder det påklagede Facebook-innlegget, skriver avisen at denne formuleringen var uheldig: «Rent faktisk ble FB-innlegget laget og publisert av en journalist på morgenvakt (noe tidspunktet (06.12) indikerer). Vedkommende hadde ikke hatt befatning med saken tidligere, og valgte en ordbruk vi gjerne skulle ha sett var annerledes. Ansvarsforholdet kan selvsagt ikke bestrides. Denne setningen ble slettet fra FB-innlegget da jeg ble oppmerksom på den. På dette punktet tar vi – og jeg – selvkritikk. I den grad det er relevant: Som en direkte konsekvens av dette FB-innlegget har vi, deriblant på et fellesmøte i redaksjonen, gjennomgått rutiner for publisering på Facebook (med særlig vekt på VVP 4.4).»

Avisen forstår klager slik at hun er uenig i svært mange momenter i selve dommen – og dermed også artikkelen, men artikkelen handler altså om dommen. Avisen skriver: «Vår intensjon har aldri vært å forfølge eller håne klager, men å omtale en dom vi mener har offentlig interesse. Det mener vi også at vi kan gjøre uten «å føre en ny rettsak på trykk» eller gjøre konkrete vurderinger av momenter i saken som allerede er belyst av retten.»

Klager mener at Varden ikke refererer fra dommen, fordi klager har ikke tapt noen sak mot arbeidsgiver. Hun fikk aldri prøvd noen sak mot sin arbeidsgiver, fordi advokaten som skulle representere henne, oversatt frist for søksmål til arbeidsretten og saken ble derfor avvist. Videre står det heller ikke i dommen at «når Nærum kom inn i bildet så hadde min arbeidsgiver og jeg gjensidig anmeldt hverandre for trusler ... Dette er ikke korrekt». Varden må også vise klager hvor det i dommen står at «det var et «forhold som skar seg høylytt», «kvinne på hevntokt», «ellevill strid» for å nevne noe. Ut fra min kunnskap så er et referat en forkortet gjengivelse av de faktiske forhold og dette som Varden skriver, er ikke de faktiske forhold og kan vanskelig oppfattes som annet enn krenkende og en hånlig fremstilling av meg som part i denne saken».

Det er korrekt at advokaten ikke besvarte Vardens henvendelse «fordi da hun ble kontaktet hadde vi ikke mottatt noen dom ennå og Varden hadde alt publisert reportasjen før hun ble kontaktet. Vi ble heller ikke bedt om noen kommentar på hvordan vi stilte oss til dommen, men kun spørsmål om saken ville bli anket slik som jeg har dokumentert i min klage».

Klager reagerer også på at hun ikke har fått noe tilsvarende publisert. Det vises til et åpent brev hun sendt til sorenskriverer/ dommer Dag Carlstedt ved Tønsberg tingrett den 17. november, et brev hun også sendte til Vardens redaktør og ba ham om å ta inn i avisen som et tilsvarende (se vedlegg). Klager peker på at brevet ikke er publisert og at redaktøren heller ikke har svart henne.

Det opplyses at dommen er anket, og at hun også etter dette har mottatt tilbud om forlik fra advokat Bjørn Nærum. «Dette burde kanskje ha fanget Vardens interesse, når de mener at dette var en så viktig sak å skrive om, på grunn av de profilerte involverte. [...] Jeg antar de kanskje er forpliktet til å følge opp en slik reportasje i forhold til om dommen er rettskraftig/ blir anket eller ikke også, men da tar jeg kanskje feil?»

Når det gjelder tittelen på Facebook, så ble redaktøren oppringt av en leser den 27. oktober om denne tittelen, men klager mener redaktøren ikke fjernet noe tittel før denne PFU-klagen kom.

Varden understreker at avisen ikke har hatt noen annen intensjon enn å omtale den nevnte dommen.

«Det er helt riktig at det er mediernes oppgave å stille spørsmål, også rundt ulike sider av rettsvesenet, men det er vår opplagte vurdering at dette ikke er en plikt; det ville være uhåndterbart dersom det å omtale en dom samtidig utløste en plikt til å ettergå den. Den normale praksis - som vi også har fulgt - er å omtale dommen og de vesentlige forhold i den, samt hvorvidt den er rettskraftig eller ei.»

Varden mener det er korrekt at klager tapte saken mot sin tidligere arbeidsgiver, og skriver: «Klager stevnet sin tidligere arbeidsgiver og saken ble reist for Nedre Telemark tingrett og senere anket til Agder lagmannsrett. Kjennelsen fra tingretten (gjengitt på side 16 i dommen) sier at hun reiste saken for sent. Lagmannsretten opprettholdt denne kjennelsen (side 18). Ødegård ble idømt saksomkostninger for arbeidsgiver i tingretten og lagmannsretten.» Det kan heller ikke være tvil, slik avisen ser det, at klager og tidligere arbeidsgiver har anmeldt hverandre for trusler. Det vises til side 2 og 12 i dommen. Formuleringen «forhold som skar seg høylytt» er ingen objektiv størrelse, men Varden siterer fra dommen, og mener at en slik formulering må kunne brukes.

Når det gjelder klagers ønske om å få et tilsvarende på trykk, så vises det til at e-posten var sendt til sorenskriveren, men med Varden på kopi. Emnet på e-posten var «Til sorenskriver Dag Carlstedt Vedr. lydopptak med mere.» Redaktøren skriver: «Jeg burde helt sikkert ha oppdaget dette (blant de 56 andre e-postene jeg mottok samme dag), men har regelrett ikke oppfattet dette, herunder at vår dekning av saken er omtalt i brevet.»

Når det gjelder selve brevet, så vises det til at det er dobbelt så langt som selve saken og omhandler i hovedsak forhold som gjelder hvordan hovedforhandlingen er ført. [...] Når vi nå er klar over at brevet til sorenskriveren også er slags tilsvarende til vår sak, har vi kontaktet Ødegård med oppfordring om å justere dette i innhold og omfang som gjør at det kan publiseres. Vi forstår klager dithen at hun ikke har ønsket å gjøre dette.»

Det er riktig at redaktøren ble kontaktet på telefon av en kvinne etter publisering av artikkelen, men redaktøren kan ikke huske at den aktuelle Facebook-posten var «Innringeren var, slik jeg oppfattet det, så opprørt over ulike forhold at det samtalen må kunne sies å ha

vært krevende. Vi har dessverre ikke klart å bringe på det rene nøyaktig når innlegget ble slettet fra Facebook. Vi har gjennomgått aktivitetsloggen, men kan ikke se at det er registrert her når posten ble slettet.»

Varden avslutter med å opplyse at avisen den 17. januar vil publisere en oppfølgings sak om saken status.